

In the article the influence of musical accompaniment for psycho-emotional conditions of students during fitball aerobics lessons was examined. Results of the study show that music has a positive effect on the mental and morpho-functional status (active, well-being and mood) of students in higher education. It was found that the selection of music for fitball aerobics lessons should be considered the musical tastes of students as well as musical accompaniment tempo according to the parts of the lesson (considering the correct selection of music for each part of the lesson and the specifics of this type of recreational aerobics). It was proved that at the end of the lesson with musical accompaniment most students felt a surge of strength, optimism, emotional stress, which indicates the efficiency of removal from fitball aerobics.

Key words: musical accompaniment, psycho-emotional conditions, fitball aerobics, students.

Отримано: 28. 04. 2016

УДК 37.015.3(498):351

О.О. Цибанюк

ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ РУМУНІЇ

Автор статті проаналізувала особливості нормативно-правового регулювання системи фізичного виховання Румунії. Зазначено, що першим румунським документом управління фізичним вихованням населення визначаємо регламент панської школи «Святий Сава» (1772 р.), який пізніше увійшов у «Кодекс Іпсіланте» (1780 р). Крім того, вважаємо, що вперше в Європі був виділений час для занять фізичними вправами в закладах освіти. В дослідженні охарактеризований та обґрунтований поділ на три групи всіх законодавчих актів, що регламентували фізичне виховання у Королівстві Румунія.

Ключові слова: регламентування, фізичне виховання, закони, Румунія.

Постановка проблема та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Громадська думка та соціальна практика здебільшого ігнорують можливості фізичної культури і спорту у

вирішенні багатьох важливих соціально-економічних проблем. Проте, для всіх освітян та фахівців галузі стає очевидним, що актуальною нині є потреба глибокого реформування фізкультурної освіти та фізичного виховання підрастаючого покоління у відповідності із національно-ідейними цінностями та світовою динамікою.

В цьому сенсі актуальною постає проблема вивчення теорії та практики фізкультурної освіти в країнах Європейського Союзу, оскільки наукове обґрунтування подібної проблематики диктується сучасними тенденціями оптимізації або навіть реформування навчально-виховного процесу. Фізкультурна освіта та фізичне виховання повинні відбуватись з урахуванням і на основі державних особливостей розвитку культури і спорту, що є системою орієнтирів і поглядів на роль, організацію та функціонування сфери вищезазначеної галузі на довгостроковий період з урахуванням розвитку держави та світового досвіду.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення досвіду європейських країн в галузі фізичного виховання і спорту представлено низкою праць педагогів, фахівців галузі тощо. Аспекти реформування фізичного виховання в постсоціалістичних країнах вивчали Г. Арделян, Г. Богданов, А. Карпов, З. Кузнецов, О. Куц. Фізкультурно-оздоровчий роботі, підготовці учителів фізичного виховання в Польщі присвячене дослідження Е. Вільчковського, організації навчального процесу з фізичного виховання у школах Чехословаччини вивчали М. Зверев, І. Наумчук, Б. Сабіткін. Питання фізичного виховання в Румунії, а саме методика проведення занять в загальноосвітніх школах та ліцеях соціалістичного часу – І. Попеску.

Метою статті є визначити особливості нормативно-правового регулювання системи фізичного виховання Румунії кінця XVIII – початку XX ст.

Виклад основного матеріалу. Першим румунським документом в якому чітко виокремлені аспекти управління фізичним вихованням населення визначаємо регламент панської школи «Святий Сава» (1772 р.), який входив у «Кодекс Іпсіланте», збірку сформованих господарем Валахії та Молдови Олександром Іпсіланте у 1780 році. Тут знаходимо пункти: «...після спільного обіду учні мають відновлюваний час – 1 годину занять гімнастикою і...один раз на тиждень учні вийдуть з вчителями або вихователями в наближені місця на повітря для проведення фізичних вправ для тіла» [9].

На нашу думку, виокремлення часу для занять фізичними вправами в румунському закладі освіти (1 щоденна година та щотижневе додаткове заняття) претендує на першість. Адже в Європі гімнастика ще не була введена в програми загальноосвітніх шкіл:

Й. Базедов створює основу філантропії в 1774 році, а Й. Гутс-Мутс публікує свою «Gymnastik» лише в 1793 році.

Половина XIX ст. характеризувалася увагою до системи фізичних вправ з сторони військових. Нормативні акти цього періоду проголошували різноманітні аспекти організації фізичних вправ для військових, у військових школах та таборах. Так, 14 квітня 1859 року господар А. Куза видав наказ щодо організації військового табору в м. Флорешті, обов'язковою формою діяльності якого стали заняття фізичними вправами та техніко-прикладні конкурси. І далі, через чотири роки, у 1862 році А. Куза затверджує «Рішення про інструкцію з гімнастики для військових частин і корпусів», основною метою якого стало введення фізичного виховання (в тексті – гімнастика, термін який досліджуваного періоду був тожним – О.Ц.) обов'язковим предметом в армії та військових школах. Практична реалізація цієї інструкції наштовхнулася на різночитання змісту, норм та форм проведення фізичного виховання. Саме тому ще через чотири роки, у 1864 році за ініціативи А. Куза та за його особистим патронажем прийнято Інструктивний Закон № 52014/1864 який затвердив організацію військового навчання по єдиним зразком і передбачає обов'язковість викладання фізичних вправ в тепер вже у ліцеях. Таким чином, зацікавлення військових у підготовці сильних, витривалих та дисциплінованих кадрових військових реалізувалось у впровадженні фізичного виховання в навчальну програму закладів освіти, як військових так і цивільних.

Процес формування румунської національної системи освіти і навчання, який продовжувався впродовж всього XIX століття, спричинив виникнення різних типів навчальних закладів (загальні школи, гімназії, коледжі, пансіони, університети; були видані закони про організацію і функціонування цієї системи – Органічний Регламент, закон Куза, закони Спіру Харет тощо. Останній, Закон про середню і вищу освіту 1898 року, зокрема передбачав введення 1 години гімнастики на тиждень та організовані «гімнастичні ігри та вправи» двічі на тиждень – в четвер і суботу. Отже, з'являються різні форми фізичного виховання, які забезпечують систематичне фізіологічне навантаження, педагогічний вплив.

Закон про загальну і вищу освіту від 1898 (Legeaasupra învățământuluisecundar și superior din 1898) реорганізував напрямки та тривалість загальної освіти з формуванням груп за статевою ознакою: для хлопців – ліцей, у якому навчалися 8 років, а для дівчат – загальна школа з терміном навчанням 4-5 років, де останній рік навчання присвячується вивченню суто «жіночих» предметів: ручна праця,

педагогіка, основи гігієни і фармацевтики в контексті догляду за дітьми тощо. В навчальну програму входили ігри рухливі і малорухливі, танцювальні елементи, гартувальні процедури, правила догляду за тілом і волоссям, теоретична інформація про будову тіла людини, її фізіологічних особливостей тощо.

Прийнятий у 1905 році Закон про військову службу затвердив для хлопців-учнів початкових, середніх і професійних закладів освіти державного і приватного підпорядкування обов'язкові військові та техніко-прикладні вправи. Протягом двох наступних років хлопці, що навчались у закладах всіх типів 1 раз на тиждень займались гімнастикою, 1 – стройовими та прикладними та двічі на тиждень – в іграх та спортивними вправами. Проте, в 1907 році положення відповідного закону про організацію армії скасували всі військові вправи в закладах освіти, залишивши лише кульову стрільбу. Необхідно зауважити, що впровадження та розвиток цього виду спорту сприяв розвитку матеріально-технічної бази шкіл, і навіть, обмеження прикладних вправ не впливало на подальше збільшення тирів у закладах освіти. В свою чергу, розширення мережі тирів саме при закладах освіти заставило державу повернутись до обов'язкової військової підготовки та виокремити стрільбу по мішенях основним елементом цієї підготовки. Закон про військове навчання 1909 року регламентував цей вид спорту для учнів старше 15 років середньої школи.

Напередодні Першої світової війни Декрет Міністерства оборони № 3442 від 1913 року крім положень стосовних суто організаційних військових питань затвердив тимчасовий регламент військової школи з поглибленим вивченням фехтування і гімнастики, який увійшов у дію 11 січня 1914 року. Таким чином, була зроблена спроба створити спеціалізований фаховий заклад.

Необхідно зауважити, що такий розвиток законодавчої бази знайшов у 1915 році новий вектор. Саме в березні цього року офіційний юридичний статус отримують фізкультурно-спортивні товариства всієї країни. Закон 727 від 12 березня нормативно затверджує функціонування Федерації спортивних товариств Румунії. Створена в 1912 році, ця загальнодержавна спілка активно діяла у ранзі громадської організації. Отримання юридичного статусу значно розширило можливості фізкультурно-спортивного руху країни, забезпечило йому державну підтримку та сприяло його активному та швидкому розвитку.

Законодавчерегламентування фізичного виховання Королівства Румунії представлено низкою законодавчих актів, що розділялись на три великі загальні групи. До першої відносились культурно-освітнянські та військові акти, певні положення яких регламентували різноманітні

аспекти фізичного виховання всіх верств населення, до другої – закони, що формували та контролювали діяльність різноманітних фізкультурно-спортивних громадських та державних товариств. Третя група об'єднала документи, що були повністю присвячені фізичному вихованню і спорту в країні.

До законів першої групи, зокрема відносимо декрет-закон № 3138 про організацію шкільного комітету від 24 липня 1919 року. Декрет визначив одним із провідних завдань шкільного комітету організацію, контроль, планування, фінансування фізичного виховання в закладах освіти, а саме: гімнастики, ігор, таборів, екскурсій і походів [2, С. 56]

Також до неї належав принципово новий для Європи «Закон про Будинок народної культури» від 3 листопада 1921 року, який розглянуто нами в інших публікаціях [3-4]. Закон про Будинок культури від 3 листопада 1921 року є логічним продовженням інструкцій міністерства освіти 1919 року, де визначена необхідність та терміновість створення спеціального закону про фізичне виховання, норм за якими проводитиметься фізичне виховання нації взагалі і, наміри на державному рівні створити інститут фізичного виховання з метою підготовки професійних інструкторів з фізичного виховання [5, Р. 1210-1215].

Прикладом зацікавленості та опіки держави в питаннях розвитку системи фізичного виховання є наказ № 10106 від 20 січня 1922 року Міністерства внутрішніх справ, що був надісланий префектурам Буковини і Бессарабії, Ардялю, примарям міст Арад, Клуж, Орадя-Маре, Сату-Маре, Сібіу, Тиргу-Муреш і Тімішоара. Наказ визначає важливе значення фізичного і морального виховання громадян: «...наші прадіди румуни мали девіз «здоровий глузд в здоровому тілі». На основі цього принципу вони навчали своїх дітей, майбутніх громадян...». Вкотре визначена необхідність фізичного і морального виховання і його мета: забезпечення шляхом вправ нормального розвитку організму для «надання кожному максимум здоров'я, сили, витривалості для завоювання і утримання необхідних якостей» використовуючи ігри і спорт. Забезпечення відновлення організму з метою професійно-прикладної фізичної підготовки і «закласти основу для зміцнення характеру молодих поколінь». З огляду на те, що в країні досить розвинена система спортивних клубів «ці товариства мають гарну і необхідну мету і для того, щоб вони розвивалися, державні органи повинні надавати їм підтримку, а там, де їх немає, необхідно ініціювати їх створення» [1, с. 5].

З метою створення умов для ефективних занять фізичними та військово-прикладними вправами, забезпечення новоствореної гвардії

фізкультурно-спортивними площами та спорудами 7 квітня 1938 року на офіційному рівні затверджена передача земельних ділянок з власності держави. Розглянемо закони другої групи, які закони, що визначали та координували діяльність різноманітних фізкультурно-спортивних громадських та державних товариств. Зокрема, саме закон цієї групи, затверджений 09 липня 1921 року, визначав статус «Румунського товариства зброї, гімнастики і Подача за сигналом» м. Бухарест як юридичної особи. Крім того, у 1923 році законодавчо затверджено створення Румунського королівського аеро-клубу. Статут цієї організації та відповідний закон були проголосовані на засіданні Сенату країни 8 березня 1923 року і опубліковані в «Офіційному віснику» № 7 від 1923 року [6].

Більше чим п'ятнадцять років змін у регламентуванні фізкультурно-спортивного товариського руху не відбувалось. А 1940 рік запам'ятався прийняттям низкою відповідних законів. Отже, цього року організаційна система потерпіла змін: відповідно декрету-закону 3.628/29 жовтня 1940 року Союз спортивних федерацій Румунії (ССФР) був розпущений та реформований у Румунську спортивну спілку під керівництвом голови Ради Міністрів. Офіційна інформація про ці зміни оприлюднено в «Офіційному віснику» № 254 від 30 жовтня того ж року [7, Р. 13].

Початок Другої світової війни не міг не відобразитись на системі фізичного виховання Румунії. Не секрет, що всі прикладні види – туризм, орієнтування, лижний спорт мали неабияке значення у підготовці майбутніх солдат і офіцерів армії. Тому діяльність фізкультурно-спортивних товариств необхідно було реформувати на вимоги військового часу. Відповідно, 13 листопада 1940 року тогочасна Федерація туристичних товариств Румунії припинила свою діяльність та перейшла у якості підрозділу у підпорядкування Румунської спортивної спілки. Яка, в свою чергу була повністю мілітаризована [8].

Але лише 7 листопада 1942 року в державному законодавчому акті було визначено найвагомішу роль фізичного виховання і національного спортивного руху під час війни. Закон про реорганізацію Румунської Спортивної Організації («*lege pentrureor ganizarea Organizației Sportului Românesc*») передбачав інтенсифікацію занять фізичними і прикладними вправами, стрільковою підготовкою, лижами в старших класах школи, а саме запровадження щоденних занять для хлопців і дівчат, активізацією занять орієнтуванням, плаванням і туризмом серед студентів вищих навчальних закладів – створення відповідних гуртків обов'язкового відвідування і проведення

систематичних змагань і масових заходів, організацією спеціальних занять на підприємствах тощо.

Третя група представлена низкою законів. Міністерством оборони країни у 1921 році підготовлений та представлений в Парламент Румунії проект «Закону про організацію фізичного виховання в школі, в спортивних і гімнастичних товариствах ремісників, робочих і селян». Положення цих нормативних актів доопрацьовані та скоректовані увійшли у зміст законів про фізичне виховання 1923, 1929 та 1933 років [4, С. 102].

Під час Другої світової війни регламентування системи фізичного виховання країни не припиняється. У 1943 році затверджується «Закон про фізичне виховання», основною метою якого став перехід державної «Румунської спортивної організації» під керівництво Ради міністрів, а всі міністерства «отримують завдання щодо спортивної діяльності». Через рік ця організація була розпущена та положеннями закон від 7 грудня 1944 року створено Союз спортивних федерацій Румунії (ССФР).

Список використаної літератури:

1. ДАЧО. – Державний архів Чернівецької області. – Ф. 12. Оп. 1. –ед.хр 7449.
2. Мужичок В.О. Педагогічні засади організації фізкультурно-спортивної роботи в загальноосвітніх школах Західної України (1919-1939 рр.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / В. О. Мужичок – Чернігів, 2011. – 20 с.
3. Палагнюк Т.В. Психолого-педагогічні основи фізичного виховання дітей у сім'ї / Т. В. Палагнюк // IV педагогічні українсько-польські читання «Розвиток української та польської освіти і педагогічної думки». – Івано-Франківськ, 2013. – С. 40-43.
4. Цибанюк О.О. Національна рада з питань фізичного виховання і спорту – центральний спеціалізований орган управління сфери соціалістичної республіки Румунія // зб. наук. робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції «Педагогіка і психологія: напрямки та тенденція розвитку в Україні та світі». –Одеса, 2016. – С. 98-102.
5. Hamangiu C. Legепentru casaculturalpoporuluidin 3 noembrie 1921 / Hamangiu C. // Codul General al Romaniei. Leguuzuale. Vol. IX-X. Bucuresti, Editura "Universala" Alcalau and Co. – P. 1210-1215.
6. Buletinul oficial. – № 7. – 8 martie 1923. – p. 212-226.
7. Buletinul oficial. – № 254. – 30 octombrie 1940. – p. 13-23.
8. Decretul-lege privind încetarea Federația Asociațiilor turistice din România. – 1940. – 13 noiembrie.

9. Pravlilniceascacondică 1780: ediție critică : Bucuresti, 1954. – 268 p.

The author analyzed features of legal regulation of physical education in Romania. It is indicated that the first Romanian document management physical education population determines the rules of aristocratic school “Saint Sava” (1772), who later entered the “Code Ipsilante” (1780) year. In addition, we believe for the first time in Europe was singled out time for exercise time in the institution of education. The study described and justified Section three of the legal provisions regulating physical education in the Kingdom of Romania.

Key words: regulation, physical education, laws, Romania.

Отримано: 2.05.2016

УДК 373.2

Н.О. Цись

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУПАХ

У статті розкрито зміст авторської програми валеологічного спрямування для студентів спеціально медичних групах, яка доказала свою ефективність. Підібрані засоби та методи фізичного виховання, ефективно доповнювали та збагачували один одного з проблеми формування, збереження та зміцнення здоров'я, дозволили оптимізувати процес оздоровлення студентів, які мають відхилення в стані здоров'я та їхню адаптацію до навчального процесу. Ефективність даної програми полягало в розробці особистісно-орієнтованої, індивідуальної програми оздоровлення, виконання якої була способом самореалізації, самовизначення у фізичній культурі, практичним освоєнням її ціннісного потенціалу.

Ключові слова: студенти, здоров'я, валеологія, фізичне виховання, спеціально медична група.

Постановка проблеми. Фізичне виховання у вищих навчальних закладах як навчальна дисципліна представлена головним компонентом цілісного розвитку особистості, яка є частиною професійної підготовки студента протягом усього періоду навчання. Але, водночас, аналіз